

Nr 178

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till förordning om ändring i förordningen (1941:251) om särskild varuskatt, m. m.; given Stockholms slott den 23 oktober 1970.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för denna dag, föreslå riksdagen att *dels* antaga inom finansdepartementet upprättade förslag till

1) förordning om ändring i förordningen (1941:251) om särskild varuskatt,

2) förordning om ändring i förordningen (1960:258) om utjämningskatt å vissa varor,

3) förordning om ändring i förordningen (1968:361) om avgift vid införsel av vissa bakverk,

dels bifalla de förslag i övrigt, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

Under Hans Maj:ts
Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

BERTIL

G. E. Sträng

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås, att den särskilda varuskatten på choklad- och konfektyrvaror läggs om från nuvarande värdebeskattning till en viktbeskattning med en enhetlig skattesats om 2 kr. 20 öre per kg av varans vikt inklusive detaljhandelsemballage. Vidare föreslås vissa ändringar i beskattningsområdet och som följd härav även vissa ändringar i utjämningskatten, förordningen om avgift vid införsel av vissa bakverk och tulltaxan. Ändringarna är avsedda att gälla från den 1 januari 1971.

1) Förslag
till
Förordning
om ändring i förordningen (1941:251) om särskild varuskatt

Härigenom förordnas, att 3, 6 och 8 §§ förordningen (1941:251) om särskild varuskatt samt bilagan till förordningen skall ha nedan angivna lydelse.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

3 §.

1¹. Skatten utgår med femtio procent av varans beskattningsvärde.

1. För vara, hänförlig till tulltaxenummer 17.04, 18.06, 19.08 eller 21.07, utgår skatten med två kronor tjugo öre för kilogram av varans vikt (beskattningsvikt) och för vara, hänförlig till tulltaxenummer 33.06 eller 38.19, med femtio procent av varans beskattningsvärde.

2². Beskattningsvärdet är för vara hänförlig till tulltaxenummer 33.06 eller 38.19, lika med det pris, som den skattskyldige i allmänhet betingar sig vid försäljning av varan till detaljhandlare, och för annan vara lika med det lägsta pris, som den skattskyldige betingar sig vid försäljning av varan i större poster till återförsäljare, allt under förutsättning att försäljningen sker till någon med vilken den skattskyldige icke står i intressegemenskap.

2. I beskattningsvikt inräknas sådant förefintligt emballage med vilket varor av ifrågavarande slag försäljas i detaljhandeln.

I fall där försäljning som avses i första stycket icke bedrives, är beskattningsvärdet lika med det pris den skattskyldige kan antagas hava betingat sig vid sådan försäljning.

Beskattningsvärde är lika med det pris, som den skattskyldige i allmänhet betingar sig för varan vid försäljning till detaljhandlare eller, om försäljning till detaljhandlare icke bedrives, det pris den skattskyldige kan antagas hava betingat sig vid sådan försäljning. Skattens belopp skall ej inräknas i priset. Såsom beskattningsvärde må icke angivas pris, som gäller allenast för en mindre betydande del av den skattepliktiga försäljningen.

I pris, som i första eller andra styckena sägs, skall icke inräknas beloppet av den särskilda varuskatten. Såsom beskattningsvärde må icke angivas pris, som gäller allenast

¹ Senaste lydelse 1965: 76.

² Senaste lydelse 1962: 31.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

för en mindre betydande del av den skattepliktiga försäljningen.

För vara ————— i förvärvssyfte.

Det ankommer ————— givna stadganden.

6 §.

1¹. Deklaration skall insändas till kontrollstyrelsen senast å femtonde dagen i andra månaden efter varje kalendermånads utgång och innehålla uppgift om beskattningsvärdet av den skattepliktiga omsättningen.

1. Deklaration skall insändas till kontrollstyrelsen senast å femtonde dagen i andra månaden efter varje kalendermånads utgång och innehålla uppgift om *beskattningsvikten eller, i fråga om varor för vilka skatten utgår i förhållande till varuvärdet, beskattningsvärdet för de varor för vilka skattskyldighet inträtt under den kalendermånad deklarationen avser.*

Om särskilda ————— kvartal deklarationen avser.

2. I deklaration ————— svensk frihamn.

Avdrag som nyss sagts skall avse beskattningsvärdet.

Avdrag som nyss sagts skall avse *beskattningsvikten i fråga om varor för vilka skatten utgår efter vikt och beskattningsvärdet i fråga om varor för vilka skatten utgår i förhållande till varuvärdet.*

På särskild ————— från köparen.

8 §¹.

1. Införes skattepliktig vara till riket av annan än registrerad importör, skall den skattskyldige, där ej annat nedan stadgas, i samband med tulltaxeringen av varan till tullmyndigheten i införselorten i två exemplar avlämna en på heder och samvete avgiven deklaration angående varans beskattningsvärde.

1. Införes skattepliktig vara till riket av annan än registrerad importör, skall den skattskyldige, där ej annat nedan stadgas, i samband med tulltaxeringen av varan till tullmyndigheten i införselorten i två exemplar avlämna en på heder och samvete avgiven deklaration angående varans *beskattningsvikt eller, i fråga om vara för vilken skatten utgår i förhållande till varuvärdet, varans beskattningsvärde.*

2. Deklaration erfordras icke beträffande sådan skattepliktig vara, som avses i 3 § 2 mom. *fjärde* stycket. Beträffande sådan vara skall den skattskyldige till tullmyndigheten avlämna skriftlig försäkran i två exemplar rörande ändamålet med införseln; dock att sådan försäkran icke erfordras därest det är uppen-

2. Deklaration erfordras icke beträffande sådan skattepliktig vara, som avses i 3 § 2 mom. *tredje* stycket. Beträffande sådan vara skall den skattskyldige till tullmyndigheten avlämna skriftlig försäkran i två exemplar rörande ändamålet med införseln; dock att sådan försäkran icke erfordras därest det är uppen-

¹ Senaste lydelse 1965: 76.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

bart att varan införes för annat ändamål än försäljning eller användning i förvärvssyfte.

bart att varan införes för annat ändamål än försäljning eller användning i förvärvssyfte.

Bilaga

Förteckning över varor, för vilka särskild varuskatt skall erläggas¹

Tulltaxe- nummer	Varuslag
ur 17.04	Sockerkonfektyrer, icke innehållande kakao, <i>med undantag av</i> fondantmassor, mandelmassor, pastor och andra liknande halvfabrikat i bulk.
ur 18.06	Choklad och chokladvaror samt andra födoämnen innehållande kakao, <i>med undantag av</i> glass, glassjulver, glasspasta (glassmassa) och puddingpulver samt pulver, flingor, pastor och flytande beredningar för framställning av dryck.
ur 19.08	Biscuits och wafers med mellanlägg av kräm e. d. till övervägande delen överdragna med choklad.
ur 21.07	Konfektyrer, ej hänförliga till annat nummer, <i>med undantag av</i> massor, pastor och andra liknande halvfabrikat i bulk.

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 1971. Äldre bestämmelser gäller fortfarande i fråga om förhållande som hänför sig till tiden före ikraftträdandet.

¹ Senaste lydelse 1967: 242.

2) Förslag

till

Förordning**om ändring i förordningen (1960: 258) om utjämningskatt å vissa varor**

Härigenom förordnas, att 2 § förordningen (1960: 258) om utjämningskatt å vissa varor skall ha nedan angivna lydelse.

*(Nuvarande lydelse)**(Föreslagen lydelse)*2 §¹.

Utjämningskatt skall utgå för
a) choklad- och konfektyrvaror, som äro skattepliktiga enligt förordningen den 25 maj 1941 (nr 251) om särskild varuskatt, *med undantag för pulver och tabletter som försatts med socker eller sötningsmedel och äro avsedda för beredning av läskedrycker;*

b) fondantmassor, pastor och andra liknande halvfabrikat, innehållande mindre än 80 viktprocent sötningsmedel, i bulk, i tulltaxan den 12 januari 1968 (nr 25) hänförliga till tulltaxenummer 17.04, *samt s. k. fastlagsmassa, hänförlig till samma tulltaxenummer;*

c) wafers och — — — — — och starköl.

Utjämningskatt skall utgå för
a) choklad- och konfektyrvaror, som äro skattepliktiga enligt förordningen den 25 maj 1941 (nr 251) om särskild varuskatt;

b) fondantmassor, pastor och andra liknande halvfabrikat, innehållande mindre än 80 viktprocent sötningsmedel, i bulk, i tulltaxan den 12 januari 1968 (nr 25) hänförliga till tulltaxenummer 17.04;

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 1971. Äldre bestämmelser gäller fortfarande i fråga om förhållande som hänför sig till tiden för ikraftträdandet.

¹ Senaste lydelse 1968: 360.

3) Förslag
till
Förordning
om ändring i förordningen (1968: 361) om avgift vid införsel av
vissa bakverk

Härigenom förordnas, att 1 § förordningen (1968: 361) om avgift vid införsel av vissa bakverk skall ha nedan angivna lydelse.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

1 §.

För wafers ----- vid införsel.

Första stycket gäller ej vara som är skattepliktig enligt förordningen den 25 maj 1941 (nr 251) om särskild varuskatt.

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 1971.

Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Regenten, Hertigen av Halland, i statsrådet på Stockholms slott den 23 oktober 1970.

Närvarande:

Ministern för utrikes ärendena NILSSON, statsråden STRÄNG, ANDERSSON, HOLMQVIST, ASPLING, SVEN-ERIC NILSSON, LUNDKVIST, GEIJER, MYRDAL, ODHNOFF, WICKMAN, MOBERG, BENGSSON, NORLING, LÖFBERG, LIDBOM, CARLSSON, FELDT.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Sträng, anmäler efter gemensam beredning med statsrådets övriga ledamöter fråga om *ändring av vissa punktskatter* och anför.

Inledning

Med stöd av Kungl. Maj:ts bemyndigande den 21 mars 1969 tillkallade jag den 20 maj samma år tre sakkunniga¹ med uppdrag att se över gällande bestämmelser på punktskatteområdet i de delar som inte ses över i annat sammanhang eller som inte nyligen varit föremål för översyn.

Utredningen, som antagit benämningen 1969 års punktskatteutredning, har den 2 juli 1970 avgivit ett betänkande Översyn av vissa punktskatter — De materiella reglerna (SOU 1970: 37). Däri redovisas resultatet av en teknisk översyn av bestämmelserna beträffande den särskilda varuskatten, utjämningskatten, försäljningskatten, pälsvaruskatten, skatten på malt- och läskedrycker, omsättningsskatten på motorfordon, energiskatten samt skatterna på bensin, brännolja och gasol. Utredningen har i princip utgått från att de nuvarande punktskatterna skall behållas och att de skall ge i stort sett oförändrade intäkter för staten.

Över betänkandet har efter remiss yttranden avgetts av generaltullstyrelsen, kommerskollegium, kontrollstyrelsen, statens trafiksäkerhetsverk, statens vattenfallsverk, Dagligvaruleverantörers förbund, Guldsmedsbranschens Samorganisation, Guldsmedsmästarnas riksförbund, Kemisk-Tekniska Leverantörförbundet, Kooperativa förbundet, Aktiebolaget Marabou, Motorbranschens Riksförbund, Svensk Industriförening, Svenska Bryggareföreningen, Svenska Busstrafikförbundet, Svenska Cellulosa- och Pappers-

¹ Departementsrådet Hans Fridolin (tillika ordförande), byråchefen Einar E:son Thulin och departementssekreteraren Bo Willart.

bruksföreningen, Svenska Choklad- och Konfektyrfabrikantföreningen, Svenska Elverksföreningen, Svenska gasföreningen, Svenska kommunförbundet, Svenska Kraftverksföreningen, Svenska Lokaltrafikföreningen, Svenska Petroleum Institutet, Svenska pälshandelsbranschens centralkommitté, Svenska Värmeverksföreningen, Sveriges Bilindustri- och Bilgrossistförening, Sveriges Grossistförbund, Sveriges hantverks- och industriorganisation, Sveriges Industriförbund, Sveriges Köpmannaförbund, Sveriges Lantbruksförbund och Sveriges Parfymhandlares Riksförbund. Härjämte har yttranden över betänkandet avgetts av Sveriges Kemiska Industrikontor och Svenska Teknologföreningen. Kommerskollegium har därjämte överlämnat yttranden från flertalet handelskammare i landet.

Utredningen konstaterar inledningsvis att dess uppgift inte varit att behandla de olika punktskatternas vara eller icke vara i skattesystemet eller att göra några bedömningar beträffande avvägningen av de i sammanhanget aktuella punktskatterna. Utredningsuppdraget har gällt en teknisk översyn av bestämmelserna i syfte att undanröja oklarheter och underlätta tillämpningen och kontrollen av skatterna. I detta primära syfte föreslås ett flertal ändringar i samtliga de behandlade skatterna. Vissa av dessa ändringsförslag återverkar även på skatteutfallet, men, framhåller utredningen, detta kan inte betraktas som annat än av främst tekniska skäl motiverade jämkningar i punktbeskattningen.

I remissyttrandena har man i ett flertal fall inte nöjt sig med att behandla enbart de av utredningen föreslagna tekniska ändringarna utan även tagit upp den principiella frågan om punktskatternas framtida ställning i skattesystemet. Från företrädare för de av skatterna berörda branscherna har man allmänt framfört önskemålet om en avveckling av skatterna. Man har i sammanhanget erinrat om den punktskatteavveckling som förordades av allmänna skatteberedningen i dess betänkande Nytt skattesystem (SOU 1964: 25) samt om den av årets vårriksdag beslutade allmänna höjningen av mervärdeskatten till 15 % från den 1 januari 1971.

Med anledning av dessa vid remissbehandlingen framförda önskemål om en punktskatteavveckling kan jag hänvisa till mina uttalanden i denna fråga i prop. 1968: 100, i vilken förslaget om en omläggning av den allmänna varuskattn till en mervärdeskatt lades fram. Jag framhöll då, att det inkomstbortfall på ca 500 milj. kr. som en punktskatteavveckling vid den tiden beräknades medföra måste kompenseras genom andra skatteåtgärder och den enda möjligheten som härvid stod till buds var att höja den generella indirekta beskattningen. I valet mellan att höja mervärdeskatten med inemot en procentenhet, som skulle erfordras, och att bibehålla en i princip oförändrad punktbeskattning ansåg jag avgörande skäl tala för den sistnämnda lösningen. Även om skäl kunde åberopas för en avveckling eller modifiering av vissa punktskatter måste frågan skjutas på framtiden.

Detta uttalande i mervärdeskattepropositionen har alltjämt giltighet. Nä-

gon punktskatteavveckling kan i dagens läge inte komma i fråga. Även beträffande punktskatter, som utredningen funnit vara behäftade med särskilda olägenheter och problem, måste alltså frågan om en avveckling anstå.

Vad nu anförts gör att jag i nuläget ansett mig böra endast ta upp sådana av utredningen framlagda förslag vars genomförande framstår som särskilt angelägna från skattetekniska synpunkter. Övriga av utredningen framförda förslag är det min avsikt att återkomma till senare.

I enlighet härmed tar jag i det följande endast upp frågan om den särskilda varuskattens utformning beträffande beskattningen av choklad- och konfektyrvaror. Förslagen härom berör även den s. k. utjämningskatten och tullarna på dessa varor.

Den särskilda varuskatten

Gällande ordning m. m.

Skatt enligt förordningen (1941: 251) om särskild varuskatt (omtryckt 1960: 612; senast ändrad 1969: 467) utgår, såvitt gäller choklad- och konfektyrvaror, på följande varor.

Tulltaxe- nummer	Varuslag
ur 17.04 ur 18.06 ur 20.04 ur 21.07	Choklad- och konfektyrvaror, hänförliga till följande varugrupper: choklad, med eller utan tillsats av socker eller sötningsmedel, karameller, praliner, konfekt, dragéer, kola, pastiller, tabletter, tuggummi, skumstrutar, kokosbollar och dylika sötsaker, ävensom sötsaker helt eller delvis utgörande eller innehållande kanderade eller glaserade frukter, fruktskal eller andra växtdelar ävensom ersättningsmedel härför, lakrits, innehållande mer än 10 % socker eller med tillsats av annat sötnings- eller smaksättningsmedel eller föreliggande i utformade figurer, stänger eller stycken, marsipan, mandelmassa, nougatmassa, s. k. vit choklad och andra liknande produkter i utformade figurer, stänger eller stycken, marmelad och ersättningsmedel härför i utformade figurer, stänger eller stycken. <i>Anm.</i> Skatt skall icke utgå för kakao i form av pulver, flingor eller pasta, med eller utan tillsats av socker eller sötningsmedel, ej heller för s.k. fastlagsmassa.
ur 17.05 ur 21.07	Med socker eller sötningsmedel försatta pulver och tabletter, avsedda för beredning av läskedrycker.

Skyldighet att erlägga särskild varuskatt åvilar den som inom landet yrkesmässigt tillverkar skattepliktig vara för avsalu eller för vidare bearbetning och den som inför skattepliktig vara till landet. Som tillverkning anses även omformning, omarbetning och i vissa fall förpackning av skattepliktig vara, när varan är avsedd att saluhållas i sålunda förändrat skick.

För skattskyldig tillverkare föreligger obligatorisk registreringsplikt hos beskattningsmyndigheten kontrollstyrelsen, efter årsskiftet 1970/71 riksskatteverket. Importör kan i särskild ordning bli registrerad som skattskyldig hos kontrollstyrelsen. För registrerad skattskyldig inträder skattskyldigheten, när skattepliktig vara levereras till köpare här i landet eller tas i anspråk för vidare bearbetning. Skatten redovisas och erläggs till kontrollstyrelsen enligt ett deklarationsförfarande. Vid införsel av annan än registrerad importör erläggs skatten till tullverket i den ordning som gäller för tull. Även vid sådan import är dock kontrollstyrelsen slutlig beskattningsmyndighet. Visar det sig vid granskning att för låg skatt uttagits av tullverket, kan kontrollstyrelsen påföra den ytterligare skatt som skall utgå.

Skatten utgår fr. o. m. den 1 juli 1965 med 50 % av beskattningsvärdet. Detta värde är för choklad- och konfektyrvaror varans pris vid försäljning i större poster till grossist. I beskattningsvärdet inräknas inte den särskilda varuskatten och inte heller utjämningskatt eller mervärdeskatt. Ett undantag från dessa allmänna regler gäller, då annan än registrerad importör inför skattepliktig vara för omformning, förpackning eller tillverkning av annan vara eller eljest för annat ändamål än försäljning. Beskattningsvärdet är då varans tullvärde med tillägg av tull.

För registrerad skattskyldig gäller som huvudregel, att skatt skall redovisas fortlöpande i deklARATIONER för varje kalendermånad. Deklaration skall inges till kontrollstyrelsen inom 45 dagar efter kalendermånadens utgång. Enligt deklARATIONEN upplupen skatt skall erläggas inom samma tid som gäller för deklARATIONSSKYLDIGHETENS fullgörande. Kontrollstyrelsen kan dock föreskriva att deklARATION skall avse kalenderkvartal. Styrelsen kan också föreskriva kortare eller längre respittid för skatteredovisningen (lägst 15 dagar och högst 2 månader).

Även när skatt skall utgå vid införsel tillämpas ett deklarationsförfarande. Importören skall till tullmyndigheten avge deklARATION beträffande importvarans beskattningsvärde. Vid införsel av vara för omformning eller annan med tillverkning jämställd åtgärd eller för annat ändamål än försäljning skall importören i stället för deklARATION avge särskild försäkran rörande ändamålet med införseln.

Förordningen (1959:92) om förfarandet vid viss konsumtionsbeskattning är tillämplig på den särskilda varuskatten.

Intäkten av den särskilda varuskatten uppgick för budgetåret 1968/69

till 267 milj. kr. Härav utgjorde 254 milj. kr. kontrollstyrelsens andel och 13 milj. kr. tullverkets. Av kontrollstyrelsens uppbörd föll 155 milj. kr. på choklad- och konfektyrvaror och 99 milj. kr. på tekniska preparat. För budgetåret 1969/70 beräknas inkomsten av den särskilda varuskatten till 275 milj. kr. och för budgetåret 1970/71 till 285 milj. kr. I beloppen ingår inte utjämningskatt.

Vidare utgår en särskild utjämningskatt på choklad- och konfektyrvaror.

Slutligen kan nämnas att fr. o. m. den 1 juli 1968 en särskild avgift tas ut vid import av biscuits och wafers som innehåller choklad (SFS 1968: 361). Avgiften, som utgår med 2 kr. per kg chokladinnehåll, är avsedd att motsvara den skattebelastning som den särskilda varuskatten medför på inhemska sådana varor.

Utredningen

Varuområdet

Utredningen har övervägt endast sådana ändringar av beskattningsområdet som framstått som särskilt motiverade av rent skattetekniska skäl.

Utredningen diskuterar ett slopande av den nuvarande skattefriheten för bakverk hänförliga till tulltaxenr 19.08 bl. a. för att åstadkomma större neutralitet i konkurrensen mellan sötvaror och bakverk. Utredningen finner dock att detta skulle medföra andra gränsdragningsproblem än de som för närvarande föreligger och en väsentlig ökning av antalet skattskyldiga. Utredningen föreslår därför inte någon ändring i detta avseende.

Utredningen anser att fastlagsmassa, som nu är skattefri, bör inrymmas under beskattningen. Mandelmassor i bulk anses alltjämt böra vara skattefria. Med bulk avses förpackningar om 1 kg eller mer.

För närvarande gäller undantag från skatteplikt för kakao i form av pulver, flingor eller pasta. Utredningen föreslår att pulver, flingor, pastor och flytande beredningar för framställning av dryck skall vara skattefria, men inte när sådana varor är avsedda för annat ändamål.

Enligt nuvarande bestämmelser föreligger skatteplikt för sötsaker som utgörs av eller innehåller kanderade eller glaserade frukter, fruktskal eller andra växtdelar och ersättningsmedel för sådana varor. Vidare föreligger skatteplikt för sådana med socker eller sötningsmedel försatta pulver och tabletter som är avsedda för beredning av läskedrycker. Utredningen anser att angivna varor kan undantas från beskattning med hänsyn till varornas ringa betydelse.

Utredningen menar att skatteplikten generellt skall gälla varor som är hänförliga till tulltaxenr 17.04 och 18.06 med exklusivt angivna undantag. Detta innebär att t. ex. dekorationsblommor och liknande till tårter, druvsockertabletter utan smaktillsats, kross av karameller o. d. samt vissa typer

av strössel hänförliga till statnr 17.04.907 och 18.06.905 blir skattepliktiga. Utredningen motiverar utvidgningen av beskattningsområdet med att man därigenom vinner större enkelhet och klarhet i fråga om avgränsningen av det skattepliktiga varuområdet.

Utredningen behandlar även frågan om beskattning av sockerfria konfektyrer. Dessa träffas, på grund av högre råvarupriser än på socker, av en högre skatt än sockerkonfektyrer och har därför ett sämre konkurrensläge. Utredningen anser att dessa varor, med hänsyn till att utredningens förslag om övergång till viktbeskattning minskar de nuvarande nackdelarna, alltjämt bör omfattas av beskattningen.

Skatteformen

Utredningen diskuterar utförligt den nuvarande värdeskatten på sötvaror. Utredningen konstaterar, att värdebeskattningen, trots att kontrollstyrelsen meddelat kompletterande regler och anvisningar för skattens beräkning, medför ojämnheter i beskattningen bl. a. därigenom att den animerar köpare och säljare till samverkan i syfte att ernå låga beskattningsvärden, att den på grund av anknytningen till priset vid försäljning till grossist orsakar svårigheter vid tillämpningen i de fall sådan försäljning inte förekommer samt att den lett till förändringar av marknadsförhållandena i branschen. Utredningen kommer till den slutsatsen att en tillfredsställande lösning av sötvarubeskattningen inte kan åstadkommas med bibehållande av värdeskatteprincipen. I stället bör enligt utredningen en övergång ske till en specifik viktskatt. Fördelarna med en sådan beskattning anses stora. Den möjliggör bättre kontroll, den tar bort möjligheterna att genom prissättningen nå en lägre skattebelastning och den innebär att en och samma vara beskattas lika oberoende av produktionsförhållanden, distributionssätt, integrationsförhållanden etc.

Beskattningsvikten föreslås utgöra varans vikt inklusive detaljhandelsemballage. Utredningen har därvid framhållit att en till nettovikten anknyten skatt måste sättas högre än om även detaljhandelsemballaget inräknas i beskattningsvikten och att även utjämningskatten beräknas på varans vikt inklusive detaljhandelsemballage.

Med ledning av vissa undersökningar kommer utredningen fram till att en enhetlig viktskatt om 2 kr. 20 öre per kg skulle ge en i stort sett oförändrad skatteintäkt för staten. Utredningen framhåller att den nuvarande värdeskatteprincipen innebär, att chokladvarorna, som genomsnittligt är dyrare än sockerkonfektyrvarorna, drabbas av en hårdare skattebelastning än de sistnämnda. Utredningen har därför övervägt en differentierad viktskatt, därvid det enda enligt utredningen realistiska alternativet skulle vara två skattesatser, en för chokladvaror och en för sockerkonfektyrvaror. Skattesatserna per kg borde därvid kunna bestämmas till 2 kr. 70 öre för de förstnämnda och till 1 kr. 80 öre för de sistnämnda. Utredningen förordar dock främst av skatte tekniska skäl en enhetlig viktskatt.

Utredningens beräkningar är grundade på statistiskt material angående produktion, konsumtion m. m. av choklad- och konfektyrvaror samt på en bearbetning av inhämtat prismaterial rörande dessa varor. Beträffande underlaget för beräkningarna torde jag få hänvisa till betänkandet varför jag här endast vill framhålla följande.

Den svenska produktionen av choklad- och konfektyrvaror har under tiden 1960—1969 ökat från 48 000 ton till 65 700 ton. Endast en mindre del av produktionen exporteras. Exportandelen har dock stigit från ca 3,5 % år 1960 till ca 7 % år 1968. Av exporten sistnämnda år på ca 4 700 ton gick ca 60 % till EFTA-länder.

Importen har ökat mycket kraftigare än den inhemska produktionen och har sedan år 1960 mer än tredubblats. Särskilt markant är importökningen för chokladvaror, från 650 ton år 1960 till ca 5 000 ton år 1968. Detta innebär att importvarornas andel av konsumtionen av chokladvaror stigit från 2,6 % till 13,6 %. Beträffande sockerkonfektyrer, som svarar för över två tredjedelar av den samlade importen av choklad- och konfektyrvaror, var den kvantitativa importandelen redan år 1960 så hög som 15,1 % av konsumtionen och har därefter stigit till 26,6 %. För hela choklad- och konfektyrvaruområdet tillhoppa steg importandelen från 9 % till 20,3 % under perioden. Importen kommer i huvudsak från EFTA-länder.

Konsumtionen av choklad- och konfektyrvaror har ökat från 50 800 ton år 1960 till ca 76 500 ton år 1968, dvs. en ökning med 50 %. För första gången sedan år 1963 kan viss konsumtionsminskning konstateras för år 1968. Den faller helt på chokladvaruområdet, medan konsumtionen av sockerkonfektyrer närmast visar en stagnation.

Av den totala konsumtionen av skattebelagda sötsaker faller ca 51 % på sockerkonfektyrer och 49 % på chokladvaror. Andelen sockerkonfektyrer är relativt hög i Sverige jämfört med förhållandena i flertalet övriga väst-europeiska länder.

Restitution av skatt vid export

Enligt gällande regler får särskild varuskatt som erlagts för råvaror och halvfabrikat som ingår i varuskattebelagda färdigvaror dras av i skatteredovisningen till kontrollstyrelsen. Ingår råvara eller halvfabrikat i en icke skattebelagd färdigvara saknas denna avdragsmöjlighet. För att åstadkomma samma skattebelastning på importerade varor som på varor tillverkade inom landet utgår en särskild avgift om 2 kr. per kg chokladinnehåll på biscuits och wafers hänförliga till tulltaxenr 19.08. Utredningen anser det skäligt att särskild varuskatt som belastar råvaror och halvfabrikat som ingår i skattefria varor som exporteras skall kunna restitueras.

Prover och gåvor m. m.

För närvarande utgår inte skatt när vara som tillverkats inom landet eller införts till landet av registrerad importör tas i anspråk utan vederlag som gratisprov, gåva eller för privat bruk av den skattskyldige. Däremot föreligger skattskyldighet även för prover och gåvor när skatten skall erläggas vid import.

Utredningen föreslår att gratisprover, gåvor och privat utnyttjade varor skall beskattas med hänsyn dels till de svårigheter som föreligger att hålla utlämningen av prover och gåvor under kontroll, dels till att det är angeläget att jämställa skattebeläggningen vid import och vid leverans från tillverkare och registrerad importör i detta hänseende.

Beskattningen i andra nordiska länder

Utredningen har undersökt beskattningen av sötvaror i Danmark, Finland, Norge och Island.

I *Danmark* är choklad- och konfektyrvaror belagda med särskild skatt. Denna lades om den 1 februari 1969 från en kombinerad vikt- och värdeskatt till en ren viktskatt. Skattesatsen är 6 dkr. per kg och utgår på varans nettovikt. Vid sidan av denna skatt utgår en råvaruskatt på kakaoböner, mandel, nötter m. fl. varor vid införsel för annat ändamål än tillverkning av skattepliktiga choklad- och konfektyrvaror. Vid import av biscuits, wafers och liknande varor utgår en "däckningsavgift" för i varan ingående choklad.

Branschen hade förordat en övergång till en ren viktbeskattning. I regeringsförslaget avvisades en differentierad viktbeskattning med hänsyn till svårigheterna att avgränsa olika skattepliktiga varor. Det ansågs även rimligt att mildra den höga beskattningen av de relativt dyrare chokladvarorna. Därmed skulle också önskemål från utvecklingsländerna bli tillgodosedda.

I *Finland* utgår särskild skatt på choklad- och konfektyrvaror. Skatten är utformad som en viktskatt, baserad på varans nettovikt, och utgår med differentierade skattesatser. Skatten tas ut i producent- och importörledet. Vid skatteredovisningen får inhemsk producent dra av ett belopp motsvarande skillnaden mellan inhemskt pris och världsmarknadspris på för tillverkningen av skattepliktiga varor använda jordbruksvaror. Denna avdragsrätt utgör en motsvarighet till det svenska systemet med råvaruprisutjämning.

I *Norge* utgår punktskatt på choklad- och konfektyrvaror. Vid ingången av 1970 lades skatten om till en viktskatt med enhetlig skattesats om 5 nkr. per kg, räknat på nettovikten. Omläggningen innebar totalt sett viss skattesänkning i förhållande till tidigare värdeskatt. En enhetlig viktskatt beräknades medföra en höjd beskattning av sockerkonfektyrerna, men det ansågs inte möjligt att finna entydiga och praktiskt tillämpliga kriterier för att skilja dessa varor från chokladvarorna.

Utöver nämnda skatt utgår i Norge en särskild skatt på chokladinnehållet i importerade biscuits.

I *Island* utgår särskild skatt på choklad- och konfektyrvaror. Skatten är utformad som en ren viktskatt.

Remissyttrandena

Varuområdet

Den av utredningen föreslagna utformningen av varuområdet har i allmänhet godtagits av remissinstanserna.

Generaltullstyrelsen framhåller, att enligt utredningens förslag kommer chokladpuddingar, chokladsås, chokladpasta och flytande chokladberedningar att vara skattepliktiga, de två sistnämnda varorna när de inte är avsedda för framställning av dryck. Styrelsen anser att matvaror principiellt bör vara skattefria och föreslår därför att chokladsås och chokladpuddingar i likhet med övriga efterrätter undantas från skatteplikt. För skattefrihet för övriga varor som innehåller choklad talar enligt styrelsen att behovet av chokladutjämningsavgift på biscuits och wafers som innehåller choklad därvid kan bortfalla. Som en förutsättning härför gäller dock enligt styrelsen att även blockchoklad i förpackningar över 1 kg undantas från skatteplikt. Denna vara används i huvudsak för tillverkning av andra varor. Är dessa skattepliktiga kommer de att träffas av den särskilda varuskatten. Är de däremot skattefria bör de enligt styrelsens mening inte heller träffas av den skatt som för närvarande belastar i slutprodukten ingående råvaror eller halvfabrikat. Avslutningsvis framhåller styrelsen att biscuits och wafers med heltäckande chokladöverdrag och med mellanlägg av kräm eller dylikt tulltaxeras enligt nr 18.06 och därmed är skattepliktiga. Enligt vad som numera har framkommit efter överläggningar vid tullsamarbetsrådet i Bryssel synes sådana varor med tunnare chokladöverdrag böra hänföras till nr 19.08, varigenom de skulle bli skattefria. Styrelsen finner det lämpligt att i detta sammanhang överföra dessa varor till tulltaxenr 19.08.

Kontrollstyrelsen godtar utredningens förslag i fråga om det skattepliktiga varuområdet med endast den ändringen att chokladpuddingar bör vara skattefria.

Svenska Choklad- och Konfektyrfabrikantföreningen godtar också utredningens förslag utom i fråga om strössel. Denna vara är huvudsakligen en hushållsartikel och bör därför inte beläggas med särskild varuskatt.

Skatteformen

Den av utredningen föreslagna övergången från värdebeskattning till viktbeskattning har med ett undantag vunnit anslutning hos remissinstanserna. Däremot går meningarna isär beträffande förslaget utformning med en enhetlig skattesats för alla varor. Dessutom anförs olika meningar om storleken av skattesatsen.

Kommerskollegium ifrågasätter, om fördelarna med en övergång till viktbeskattning är så stora att de uppväger nackdelarna i form av troliga omstruktureringar av försäljningens sammansättning med därav följande effekter i produktionsledet. Kollegiet menar att alternativet med en värdeskatt i detaljhandelsledet borde utredas närmare. Eftersom skatten därvid skulle utgå på priset vid försäljning till konsument skulle varornas relativa priser inte förändras. En sådan utformning av beskattningen skulle alltså lämna konsumtionens sammansättning opåverkad.

Av övriga remissinstanser uttalar sig *generaltullstyrelsen*, *Dagligvaruleverantörers förbund*, *Aktiebolaget Marabou*, *Skånes handelskammare* samt *Sveriges Kemiska Industrikontor* för en enhetlig viktsskatt liksom *kommerskollegium*, för det fall viktbeskattning införs. *Kontrollstyrelsen* anför att en övergång till en enhetlig viktsskatt gynnar chokladvarorna på sockerkonfektyrernas bekostnad. Detta medför dock endast att den gynnade position sockerkonfektyrerna haft vid värdebeskattningen går förlorad. Något rationellt skäl för att beskattningen på sötvaruområdet bör vara anordnad så att den gynnar någon av huvudgrupperna inom området torde inte föreligga. Vägande skäl bör därför inte kunna anföras mot att beskattningen på området ges den i konkurrenshänseende mera neutrala verkan som en enhetlig viktsskatt har. Det är dessutom uppenbart, menar styrelsen, att en differentierad viktsskatt skulle bli väsentligt svårare att administrera och kontrollera än en enhetlig viktsskatt.

Enligt *Skånes handelskammare* talar såväl praktiska som internationella aspekter för införande av en enhetlig viktsskatt.

Kooperativa förbundet och *Svenska Choklad- och Konfektyrfabrikantförbundet* förklarar sig kunna godtaga en enhetlig viktsskatt endast om skattesatsen bestäms till högst 1 kr. 80 öre per kg. *Svensk Industriförening* redovisar samma ståndpunkt men sätter gränsen för en acceptabel skattesats vid 1 kr. 50 öre per kg. Som skäl härför anføres bl. a. att sockerkonfektyrer tillverkas inom landet av ett större antal huvudsakligen mindre företag, som endast undantagsvis tillverkar även chokladvaror, under det att chokladvaror tillverkas av ett mindre antal huvudsakligen större företag, vilka också tillverkar sockerkonfektyrer. En enhetlig viktsskatt med en skattesats enligt utredningens förslag skulle medföra svårigheter för de mindre företag som tillverkar endast eller huvudsakligen sockerkonfektyrer.

Sveriges Grossistförbund och *handelskamrarna i Göteborg, Borås och Karlstad* uttalar sig för en differentierad viktsskatt. I likhet med övriga remissinstanser har man därvid utgått från att den differentiering som kan komma i fråga är en uppdelning på två skattesatser, en högre för chokladvaror och en lägre för sockerkonfektyrer. Grossistförbundet anser att skattesatserna bör bestämmas till 2 kr. 50 öre per kg för chokladvaror och 1 kr. 50 öre per kg för sockerkonfektyrer. Som skäl härför anføres att en enhetlig viktsskatt skulle medföra en omstrukturering av marknaden, medan de av

förbundet föreslagna skattesatserna skulle åstadkomma mycket få förändringar i marknadsstrukturen. Handelskamrarna i Göteborg, Borås och Karlstad anför att en enhetlig viktskatt om 2 kr. 20 öre per kg skulle få en i hög grad konsumtions- och produktionsstyrande effekt. Prisskillnaden mellan chokladvaror och sockerkonfektyrer är för stor för att det skall vara möjligt att med en enhetlig viktskatt undvika en sådan styrande effekt.

Endast *kontrollstyrelsen* accepterar utredningens förslag om en enhetlig skattesats av storleken 2 kr. 20 öre per kg. *Generaltullstyrelsen* föreslår att skattesatsen bestäms till 2 kr. per kg under det att *Dagligvaruleverantörers förbund* och *Skånes handelskammare* förordar skattesatsen 1 kr. 80 öre per kg. *Generaltullstyrelsen* motiverar sitt ställningstagande med att den särskilda utjämningskatten på wafers och biscuits enligt tulltaxenr 19.08 utgår med 2 kr. per kg. Eftersom skatten vid tillverkning inom landet och vid import bör vara lika stor får en anpassning ske av utjämningskatten eller den särskilda varuskatten. Styrelsen ifrågasätter om det inte är lämpligare att avrunda den särskilda varuskatten nedåt till 2 kr. per kg.

Utredningens förslag, att som beskattningsvikt skall räknas varans vikt inklusive konsumentförpackning eller annat motsvarande emballage accepteras av *generaltullstyrelsen* och *kontrollstyrelsen*. Praktiska skäl åberopas för detta ställningstagande. *Kontrollstyrelsen* pekar härvid på att utjämningskatten utgår på varans vikt inklusive detaljhandelsemballage.

Övriga remissinstanser är kritiska mot utredningens förslag på denna punkt. Som skäl mot utredningens förslag anføres bl. a., att enligt förslag till ny livsmedelsstadga nettovikt skall anges på förpackningen i det fall nettovikten uppgår till 25 g, att betydande kvantiteter varor fortfarande förpackas i sitt slutliga emballage i detaljhandeln, att betydande kvantiteter varor importeras i bulk och förpackas inom landet, att skatten bör träffa choklad- och konfektyrvarorna och inte presentförpackningar och liknande, att man för statistiska ändamål använder nettovikten samt att skatten utgår på varans nettovikt i Danmark, Norge och Finland. Av nämnda skäl förordas en skatt efter nettovikt.

Generaltullstyrelsen och *kontrollstyrelsen* anför att det av utredningens författningsförslag använda uttrycket "konsumentförpackning eller annat motsvarande emballage" kan missförstås. I stället föreslås, att sådant emballage med vilket vara säljes eller brukar saluföras i detaljhandeln skall inräknas i beskattningsvikten.

Restitution av skatt vid export

Utredningens förslag i detta avseende accepteras av remissinstanserna. *Generaltullstyrelsen* och *Sveriges Kemiska Industrikontor* ifrågasätter dock om särskild varuskatt över huvud skall belasta skattefria varor som innehåller skattebelagda råvaror eller halvfabrikat. Som skäl för uppfattningen att den särskilda varuskatten inte bör träffa sådana varor anføres att skatte-

belastning i detta fall rubbar konkurrensneutraliteten i förhållande till importen om man inte vidtar särskilda anordningar i form av utjämningsavgifter eller dylikt. Sådana anordningar kan dock enligt generaltullstyrelsen inte göras så omfattande och utförliga att snedvridning helt undanröjs.

Prover och gåvor

Utredningens förslag att prover och gåvor skall beskattas avvisas i allmänhet. *Kontrollstyrelsen* anför att utlämnande av prover och gåvor av choklad- och konfektyrvaror torde förekomma i ringa omfattning och att riksskattenämnden i fråga om mervärdeskatt funnit att sådan skatt inte skall redovisas för varor som utdelas i reklam- eller demonstrationssyfte eller som i vissa fall överlämnas som gåvor. Den särskilda varuskatten är till sin natur i likhet med mervärdeskatten en omsättningsskatt. I den mån principiella beskattningsfrågor av likartad karaktär uppkommer inom de båda beskattningsområdena synes frågorna böra bedömas lika.

Även *Skånes handelskammare*, *Kooperativa förbundet*, *Aktiebolaget Marabou*, *Svenska Choklad- och Konfektyrfabrikantföreningen* och *Sveriges Grossistförbund* motsätter sig att prover och gåvor beskattas.

Handelskamrarna i Göteborg, *Borås* och *Karlstad* förklarar däremot att de i princip inte har någon invändning mot att prover och gåvor beskattas.

Utjämningskatten

Gällande ordning

Enligt förordningen (1960:258) om utjämningskatt (senast ändrad 1969:716) utgår särskild skatt på sådana choklad- och konfektyrvaror som är belagda med särskild varuskatt med undantag dock för pulver och tabletter för framställning av läskedrycker. Vidare utgår utjämningskatt på fondantmassor och liknande halvfabrikat med mindre än 80 % sötningsmedel, s. k. fastlagsmassa, biscuits, wafers, mellanöl (öl av typ B) och starköl. Denna skatt har tillkommit av speciella skäl som huvudsakligen sammanhänger med vår anslutning till EFTA. De varor som omfattas av utjämningskatten räknas samtliga som industrivaror i EFTA-hänseende. Detta innebär att tullarna på dessa varor gradvis avvecklats i fråga om handelsutbytet mellan EFTA-länderna. Däremot ingår de vid tillverkningen använda jordbruksråvarorna inte i EFTA:s tullavvecklingsprogram. Eftersom priserna på dessa jordbruksvaror är olika i olika EFTA-länder, skulle tillverkarna av ifrågavarande färdigvaror i länder med en hög prisnivå, t. ex. Sverige, komma i ett sämre konkurrensläge än tillverkare i länder med lägre råvarupriser. Med anledning härav infördes i Sverige samtidigt med att tullavvecklingen i EFTA påbörjades ett system med råvaruprisutjämning. Sy-

stemet går ut på att tillverkarna av bl. a. de nu aktuella färdigvarorna får sina viktigaste jordbruksvaror till världsmarknadspris.

Tekniskt sker prisutjämnningen på så sätt att tillverkarna, som köper sina råvaror till ordinarie priser, vid redovisningen av utjämningskatt till staten får dra av ett belopp beräknat på den faktiska råvaruförbrukningen enligt av jordbruksnämnden fastställda prisutjämningsbelopp per 100 kg. I princip motsvarar utjämningsbeloppen införselavgiften. För mellanöl och starköl har dock avdraget fastställts till visst belopp per liter färdigvara, eftersom råvaruförbrukningen är tämligen konstant för dessa varor.

I fråga om skattskyldighet, uppbörd m. m. gäller i stort sett samma bestämmelser för utjämningskatten som för den särskilda varuskatten. Beträffande mellanöl och starköl som införs till riket uppbärs skatten dock alltid av tullverket.

Skattesatserna är för choklad- och konfektyrvaror samt biscuits och wafers 60 öre per kg, för fondantmassor och liknande samt fastlagsmassa 35 öre per kg, för mellanöl 5 öre per liter och för starköl 6 öre per liter. I beskattningsvikten ingår även vikten av det emballage i vilket varan saluhålls (detaljhandelsemballaget).

Intäkten av utjämningskatten uppgick budgetåret 1968/69 till drygt 73 milj. kr. Härav föll inemot 62 milj. kr. på choklad- och konfektyrvaror samt biscuits och wafers, drygt 2 milj. kr. på fondantmassor o. d. och inemot 10 milj. kr. på mellanöl och starköl. Prisutjämningsbidragen uppgick samma budgetår till drygt 76 milj. kr.

Utredningens överväganden och förslag

Utjämningskatten på choklad- och konfektyrvaror är i princip anknuten till skatteplikten enligt förordningen om särskild varuskatt. Utredningen förutsätter att anknytningen bibehålls. Härav följer att den föreslagna utvidgningen av beskattningsområdet för den särskilda varuskatten till att omfatta även varor med stat. nr 17.04.907 och 18.06.905 medför att dessa varor även beläggs med utjämningskatt och att råvaruprisutjämnning bör ges för dessa varor. Det motsatta gäller de sötsaker under tulltaxenr 20.04 som utredningen föreslår skall undantas från särskild varuskatt. De föreslagna undantagen från särskild varuskatt för pulver och tabletter för framställning av läskedrycker gäller varor som redan är undantagna från utjämningskatt.

Fastlagsmassa är belagd med utjämningskatt enligt den lägre skattesats som gäller för halvfabrikat i bulk under tulltaxenr 17.04. Skattesatsen för dessa varor är 35 öre per kg. Som en följd av den föreslagna beskattningen av fastlagsmassa enligt förordningen om särskild varuskatt bör denna vara i förpackningar under 1 kg beläggas med samma utjämningskatt som varuskattebelagda sötsaker i allmänhet, dvs. med 60 öre per kg.

Utredningen har övervägt att låta utjämningskatten ingå i den särskilda

varuskatten. Med hänsyn till att utjämningskatt utgår även på andra varor än sådana som omfattas av den särskilda varuskatten, t. ex. wafers, bisquits och öl, skulle en sådan lösning inte ge några praktiska fördelar, särskilt som ändringar i utjämningskattens storlek inte har något samband med uttaget av särskild varuskatt. Övervägande skäl talar därför enligt utredningen för att utjämningskatten för samliga varor alltjämt regleras i en särskild författning. Härav följer att förordningen om utjämningskatt vid ett genomförande av förslagen beträffande den särskilda varuskatten behöver ändras på några punkter.

Ändringarna i det skattepliktiga varuområdet föranleder även vissa konsekvensändringar i tulltaxan (1968:25) beträffande tulltaxenr 17.04 och 18.06 där f. n. varor för vilka utjämningskatt inte utgår är belagda med högre tull. Sålunda bör uppdelningen i underpositionerna 17.04 B på varor belagda med utjämningskatt och andra varor kunna slopas, enär samtliga till denna position hänförliga varor föreslås bli beskattade. Vad gäller underpositionerna 18.06 B 1—2 föreslår utredningen, att de varor som undantas från beskattning (pulver, flingor, pastor och flytande beredningar för framställning av dryck) specificeras under position 18.06 B och att en ny underposition 18.06 C får omfatta utjämningskattebelagda varor.

Remissyttrandena

Utredningens förslag beträffande utjämningskatten godtas av remissinstanserna. *Kontrollstyrelsen* föreslår dock i likhet med vad styrelsen anfört beträffande den särskilda varuskatten att någon ändring beträffande definitionen av beskattningsvikten inte genomförs.

Departementschefen

Den särskilda varuskatten

Punktskatteutredningen har beträffande den här behandlade beskattningen av choklad- och konfektyrvaror inom den särskilda varuskattens ram föreslagit vissa ändringar i beskattningsområdet, en omläggning av beskattningsformen till en beskattning efter vikt och en utvidgad beskattning av skattepliktiga varor som används för prover och gåvor. Vidare har utredningen uttalat sig för en möjlighet till restitution av särskild varuskatt som belastar ej varuskattebelagda exportvaror.

Varuområdet

Utredningen föreslår att beskattningsområdet begränsas till konfektyrer, choklad och chokladvaror hänförliga till tulltaxenr 17.04, 18.06 och 21.07

med för varje varuslag specifikt angivna undantag. I jämförelse med nuvarande beskattningsområde innebär förslaget, att skatteplikten slopas för pulver och tabletter för beredning av läskedrycker (ur tulltaxenr 17.05 och 21.07) och för kanderade frukter o. likn. (ur tulltaxenr 20.04), medan skatteplikt införs för bl. a. dekorationsblommor o. likn. för tårtor, vissa druvsockertabletter, vissa typer av strössel, kross av karameller samt s. k. fastlagsmassa. Nuvarande undantag för mandelmassa och annan jämförlig massa i bulk, d. v. s. i förpackning över 1 kg. föreslås bibehållen. En utvidgning av undantaget till att omfatta även massor med chokladinnehåll i bulk avvisas av utredningen, bl. a. med hänsyn till att blockchoklad anses böra omfattas av beskattningen.

Mot förslagen i denna del har vid remissbehandlingen framförts endast de invändningarna, att skattefrihet allttjämt bör föreligga för strössel och att undantag från beskattning bör göras för chokladsås, färdiga chokladpuddingar o. likn. och för blockchoklad. Som skäl härför har framhållits att dessa varor har karaktär av matvaror eller råvaror för tillverkning av andra varor.

Den av utredningen föreslagna utformningen av beskattningsområdet är enligt min mening välgrundad. Den erbjuder en klarare avgränsning av det skattepliktiga varuområdet och samtidigt en markantare begränsning av beskattningen till konfektyr- och chokladvaruområdet. Jag biträder förslaget.

Som tidigare nämnts har generaltullstyrelsen framhållit att biscuits och wafers med mellanlägg av kräm eller dylikt bör överföras från tulltaxenr 18.06 till 19.08 även om varorna har tunnare chokladöverdrag. Vid en sådan tulltaxering skulle dessa varor bli skattefria med den nuvarande utformningen av det skattepliktiga området. Den ändrade klassificeringen i tullhänseende kommer att genomföras den 1 januari 1971. Med hänsyn till att det här är fråga om varor som direkt konkurrerar med chokladvaror anser jag emellertid inte att ändrad klassificering skall medföra att varorna blir fria från särskild varuskatt. Jag förordar därför, att i förteckningen över skattepliktiga varor inryms nyssnämnda slag av biscuits och wafers hänförliga till tulltaxenr 19.08. Detta betyder en oförändrad skatteplikt på detta område. Samtidigt härmed bör dessa varor undantas från avgiftsplikt enligt förordningen (1968: 361) om avgift vid införsel av vissa bakverk.

Skatteformen

Den väsentligaste ändringen i fråga om choklad- och konfektyrvarubeskattningen är utredningens förslag att ersätta den nuvarande värdebeskattningen med en beskattning efter vikt. Utredningen föreslår härvidlag en enhetlig viktbeskattning med skattesatsen 2 kr. 20 öre per kg och med varans vikt inklusive detaljhandelsemballage som beskattningsvikt.

Förslaget om övergång till viktbeskattning har fått allmän anslutning vid remissbehandlingen, men meningarna är delade beträffande viktskattens utformning. Kontrollstyrelsen och generaltullstyrelsen biträder förslaget om en

enhetlig viktskatt, varvid dock generaltullstyrelsen förordar att skattesatsen bestäms till 2 kr. per kg för att inte skatten skall överstiga den särskilda utjämningsavgift om 2 kr. per kg som utgår på chokladinnehållet i vissa importvaror. Även vissa företrädare för branschintressena förordar en enhetlig viktskatt under den bestämda förutsättningen att skattesatsen sätts lägre än den utredningen beräknat för ett oförändrat skatteutfall. Skattesatser om 1 kr. 50 öre eller 1 kr. 80 öre har därvid förordats. Andra företrädare för branschintressena förordar däremot en differentierad viktskatt med lägre skattesats för sockerkonfektyrer än för chokladvaror. Som skäl härför åberopas att en sådan skattesatsdifferentiering skulle stå i bättre överensstämmelse med den nuvarande värdeskatten. Vid remissbehandlingen har dessutom invändningar rests mot förslaget att beskattningsvikten skall utgöras av varans vikt inklusive detaljhandelsemballage. Skatten anses i stället böra utgå efter varans nettovikt.

Jag kan helt ansluta mig till utredningens uppfattning att erfarenheterna från tillämpningen klart visar behovet av en omläggning av sötvarubeskattningen till en beskattning efter vikt. Jag delar också utredningens uppfattning, att en enhetlig viktbeskattning erbjuder tekniska fördelar. Mot en enhetlig viktskatt i enlighet med utredningens förslag har främst anmärkts, att den gynnar chokladvarorna och missgynnar sockerkonfektyrerna med hänsyn till att de senare har allmänt sett lägre priser än chokladvarorna och därför också har lägre skattebelastning i nuvarande värdeskattesystem. Jag vill dock här peka på att utredningen med stöd av inhämtade prisuppgifter kunnat visa, att den dominerande delen av inom landet tillverkade chokladvaror och sockerkonfektyrer faller inom samma prisområde. Detta förhållande utgör enligt min mening ett starkt skäl för en enhetlig viktskatt även om en sådan skatt ofrånkomligen leder till en skattes kärpning för de prisbilligare sockerkonfektyrerna och en skattelindring för de dyrare chokladvarorna. Sådana verkningar undgår man för övrigt inte heller vid en differentierad viktbeskattning.

Utredningen har därjämte kunnat hänvisa till att man såväl i Danmark som Norge gått över till enhetliga viktskatter på choklad- och konfektyrvaror och att man därvid av skattetekniska skäl avvisat tanken på en skattesatsdifferentiering. Det bör härvid även beaktas att skattesatserna i dessa länder är väsentligt högre än den av utredningen med utgångspunkt från oförändrade skatteintäkter föreslagna skattesatsen 2 kr. 20 öre per kg.

Med hänsyn till vad nu anförts och med beaktande dessutom av de praktiska tillämpningsproblem som är förknippade med en differentierad viktskatt anser jag övervägande skäl talar för en enhetlig viktskatt.

Kvar står emellertid att vissa remissinstanser förordar en enhetlig skatt under den bestämda förutsättningen att skattesatsen bestäms till lägre belopp än vad utredningen föreslagit. Som tidigare nämnts har härvid framförts förslag om skattesatserna 1 kr. 50 öre, 1 kr. 80 öre och 2 kr. En justering av

skattesatsen till något av dessa belopp skulle leda till minskade statsintäkter, såvida inte den sänkta skatten medför sänkta priser som i sin tur leder till ökad efterfrågan. Jag ställer mig dock tveksam till en sådan verkan av en nedjustering av skattesatsen.

Ett annat skäl för en sådan åtgärd skulle vara att man därmed får en bättre avvägning av skatten på sockerkonfektyrerna till den nuvarande beskattningen efter värde av dessa varor. Följden skulle emellertid samtidigt bli en ännu gynnsammare beskattning av de dyrare chokladvarorna. Ett tillgodoseende av önskemålen att i möjlig mån anpassa viktbeskattningen till skattebelastningen enligt det gällande värdeskattesystemet borde därför i stället, vilket också framhållits av vissa remissinstanser, leda fram till en differentierad beskattning med en högre skattesats för chokladvarorna och en lägre för konfektyrvarorna. En sådan utformning av viktskatten har jag dock redan ansett mig böra avvisa.

Mot bakgrund av vad jag nu anfört och eftersom det inte finns något utrymme för skattesänkningar i nuvarande statsfinansiella läge förordar jag att en enhetlig viktskatt införs med skattesatsen 2 kr. 20 öre per kg. Detta innebär också att jag ansluter mig till utredningens förslag att i beskattningsvikten även skall inräknas detaljhandelsemballaget, varmed avses den konsumentförpackning eller det motsvarande emballage vari varan av den skattskyldige tillhandahålls för direkt konsumentförsäljning i detaljhandeln. Beskattningsvikten blir därmed densamma som för den särskilda utjämningskatten. Även det förhållandet att frågan gäller en omläggning från värdeskatt, enligt vilken emballagekostnaderna ingår som en del i priset och därmed i beskattningsvärdet, till en viktskatt motiverar enligt min mening att vikten av detaljhandelsemballaget skall inräknas i beskattningsvikten. I detta sammanhang vill jag tillägga, att den bestämning av beskattningsvikten som redan gäller för utjämningskatten bör tills vidare kunna tillämpas för den särskilda varuskatten på sötvaror.

Övriga frågor.

Som tidigare nämnts ingår i utredningens förslag även en beskattning av prover och gåvor. Detta förslag har avvisats av ett flertal remissinstanser. Med hänsyn härtill och eftersom denna fråga synes ha särskild betydelse i fråga om den särskilda varuskatten på tekniska preparat, anser jag att ett ställningstagande i frågan bör anstå. Däremot vill jag redan nu ansluta mig till utredningens uttalande att restitution bör kunna medges för särskild varuskatt som belastar råvaror och halvfabrikat för framställning av ej varuskattepliktiga exportvaror, t. ex. skatt på choklad som använts för tillverkning av biscuits och wafers för export. Kungl. Maj:t bör bemyndigas att utfärda föreskrifter härom.

En omläggning av konfektyr- och chokladvarubeskattningen i enlighet med det anförda bör genomföras utan onödigt dröjsmål. Den lämpligaste

tidpunkten bör vara den 1 januari 1971, eftersom en omläggning då skulle sammanfalla med den allmänna höjning av mervärdeskatten som beslöts av vårriksdagen. I skrivelse som inkommit till finansdepartementet från Svensk industriförening har framhållits, att ett beslut av höstriksdagen om den här behandlade omläggningen av sötvarubeskattningen skulle komma för sent för ett genomförande redan från instundande årsskifte. Föreningen framhåller att omläggningen kräver omställningar av produktionen, anskaffning av nytt emballage o. s. v. Härför behöver producenterna längre tid på sig och föreningen anser att omläggningen inte kan genomföras tidigare än den 1 juli 1971.

Jag är medveten om att övergången till en viktbeskattning kräver olika produktionstekniska åtgärder och att det därför behövs viss förberedelse tid. De tekniska åtgärderna bör dock kunna lösas under den tid som återstår fram till årsskiftet och jag har även erfarit att föranstaltningar på sina håll redan vidtagits för att klara av en övergång till viktbeskattning den 1 januari 1971. Jag förordar därför att den föreslagna omläggningen av sötvarubeskattningen genomförs med verkan fr. o. m. nämnda dag.

Utjämningskatten

I fråga om den särskilda utjämningsavgiften, som utgår på bl. a. varuskattebelagda choklad- och konfektyrvaror, föreslår utredningen samma ändringar i beskattningsområdet som i den särskilda varuskatten och i samband härmed anpassning av råvaruprisutjämnningen till de nya förhållandena. Vidare bör en anpassning av skattesatsen för fastlagsmassa i förpackningar under 1 kg genomföras till den skattesats som gäller för sötsaker i allmänhet. Utredningens förslag i denna del har allmänt accepterats vid remissbehandlingen. Jag ansluter mig också till förslaget och förordar härav betingade ändringar i utjämningskatten med verkan fr. o. m. den 1 januari 1971. Som jag redan framhållit har jag funnit det i detta sammanhang onödigt att ändra den för beskattningen gällande definitionen av beskattningsvikten. Vidare förordar jag att råvaruprisutjämnning ges i enlighet med utredningens förslag.

Som utredningen påpekat medför ändringarna i beskattningsområdet vissa konsekvensändringar i tulltaxan. Jag förordar att dessa ändringar genomförs och att Kungl. Maj:t erhåller bemyndigande att ändra tulltaxan i enlighet med utredningens förslag med verkan fr. o. m. den 1 januari 1971.

Hemställan

Under hänvisning till vad jag sålunda anfört hemställer jag, att Kungl. Maj:t genom proposition föreslår riksdagen att

dels antaga inom finansdepartementet upprättade förslag till

1) *förordning om ändring i förordningen (1941: 251) om särskild varus katt,*

2) *förordning om ändring i förordningen (1960: 258) om utjämningskatt å vissa varor,*

3) *förordning om ändring i förordningen (1968: 361) om avgift vid införsel av vissa bakverk,*

dels bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga förordade ändringar i tulltaxan (1968: 25) och att utfärda föreskrifter för förordad restitution av särskild varuskatt i fråga om viss export,

dels medge att ur anslaget Prisreglerande åtgärder på jordbrukets område utbetalas bidrag till täckande av kostnaderna för det utökade prisutjämningsförfarande som förordats.

Med bifall till vad föredraganden sålunda med instämmande av statsrådets övriga ledamöter hemställt förordnar Hans Kungl. Höghet Regenten att till riksdagen skall avlåtas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Britta Gyllensten